

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל שצדדים לו

בנק לאומי לישראל בע"מ, לאומי קארד בע"מ,

בנק דיסקונט לישראל בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

וכרטיסי אשראי לישראל בע"מ

1. פתח דבר

בפניי הונחה בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "**חוק ההגבלים העסקיים**") להסדר כובל שצדדים לו הם בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "**בנק לאומי**"), לאומי קארד בע"מ (להלן: "**לאומי קארד**"), בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "**בנק דיסקונט**"), הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "**הבנק הבינלאומי**") וכרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "**כ.א.ל.**"). עניינו של הפטור שיעורי העמלה הצולבת הנגבים במסגרת הסדרי החברות לסליקה צולבת של כרטיסי ויזה, כפי שיפורט להלן.

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו, ולאור הגבלת הפטור לתקופת ביניים קצובה של פחות מחודשיים, ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "**חוק ההגבלים העסקיים**"), בכפוף לתנאים המנויים בסיפא להחלטתי ובשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. הצדדים וההסדר

הצדדים להסדר הם סולקים ומנפיקים של כרטיסי ויזה (להלן: "**חברות הויזה**"). חברות אלו מקיימות ביניהן הסדר **לסליקה צולבת**, אשר במסגרתו אף יש לקבוע את שיעורי העמלה הצולבת (עמלת מנפיק או interchange fee),¹ הנגבים בין חברות הויזה.

---

¹ עמלה צולבת מוגדרת כאותה עמלה שמשלם סולק למנפיק הכרטיס כאשר הסולק והמנפיק אינם זהים או בבעלות משותפת. המנפיק הוא זה אשר עומד בקשר עם מחזיק הכרטיס. המנפיק ערב להתחייבויותיו של מחזיק הכרטיס כלפי הסולק, אשר מזכה את בית העסק עבור העסקה ועומד בקשר עמו. העמלה הצולבת מחושבת באחוזים מסך שווי העסקה.

ההסדר הכובל שבין חברות הויזה לאומי קארד ו.כ.א.ל מבטיח קיומה של קישוריות בסליקה. מכוח הסדר זה יכולה כ.א.ל למשל להציע לבתי עסק שירותי סליקה מלאים - הן של כרטיסים שהונפקו על ידי כרטיסים שהונפקו על ידי גורמים אחרים (כגון בנק לאומי). בדומה מאפשר ההסדר ללאומי קארד להציע לבתי עסק שירותי סליקה מלאים, גם של כרטיסים שהונפקו על ידי כ.א.ל. כאמור, הסדר הסליקה הצולבת כולל גם הסכמה לתשלום עמלה צולבת בין הסולקים של כרטיסי ויזה למנפיקי הכרטיסים. גובה העמלה הצולבת משפיע על שיעור עמלת בית העסק הנגבית - מאחר שהיא משמשת, ככלל, מחיר רצפה לעמלת בית העסק. שיעור זה נקבע באופן מתואם על ידי המתחרים בשוק הויזה, על כן מהווה הסדר הסליקה הצולבת הסדר כובל.

על מנת לאפשר תחרות בסליקת כרטיסי ויזה על ליבם של בתי עסק, העניק הממונה דאז פטור להסכם סליקה צולבת בין החברות שפעלו בתחום. הסכם הסליקה הצולבת הופטר לראשונה בשנת 1998 (עם כניסת אלפא קארד לשוק), ובהמשך בשנת 2000 (לאחר קריסת אלפא, פירוק כ.א.ל והקמת לאומי קארד).

תחילה קבע הממונה במסגרת החלטות הפטור משנת 1998 ומשנת 2000 מנגנון במסגרתו על ויזה הבינלאומית לספק מתודולוגיה לקביעת שיעור העמלות הצולבות. לאחר שמנגנון זה כשל, הוענק לצדדים פטור לפרק זמן של חצי שנה, ובו היה על הצדדים לשכנע כי שיעור העמלה הצולבת המוצע על ידי חברות הויזה מוצדק. לאחר שלא שוכנע - הופנו הצדדים לבית הדין להגבלים עסקיים.

ביום 6 בספטמבר 2001 הגישו חברות הויזה לבית הדין בקשה לאישור הסדר כובל (ה"ע 4630/01) למשך תקופה של חמש שנים, במסגרתה דן בית הדין להגבלים עסקיים בשיעורי העמלה הצולבת הראויים להיכון בין חברות הויזה.

לבקשה לאישור ההסדר הכובל צורפה גם בקשה למתן היתר זמני. הממונה המליץ בפני בית הדין להיעתר לבקשה למתן היתר זמני בכפוף להורדת שיעורי עמלת המנפיק ותנאים אחרים נוספים. ביום 9 בספטמבר 2001 העניק בית הדין היתר ארעי למבקשות לנהוג על פי הסדר הסליקה הצולבת וביום 22 בדצמבר 2002 העניק בית הדין היתר זמני בהתאם לתנאי הבקשה (להלן: **"ההיתר הזמני"**).

בד בבד, במהלך התנהלות הדיון בבית הדין להגבלים עסקיים, הוארך הפטור הכללי להסדר **הסליקה הצולבת** בכללותו מספר פעמים ובפעם האחרונה הוארך בפברואר 2006. פטור כללי זה קשור קשר בל ינתק עם חלותם של תנאי ההיתר הזמני על הצדדים, באופן שפקיעת תנאי ההיתר הזמני תביא אף לפקיעת ההיתר להסדר הסליקה הצולבת בכללותו².

עניינו של פטור זה הוא הענקת פטור לשיעור העמלה הצולבת אשר יגבו החברות, באופן אשר יאפשר את המשך קיומם של כלל הסדרי הסליקה הצולבת של כרטיסי הויזה וזאת לתקופה קצובה עד אשר יגישו הצדדים בקשת אישור להסדר כובל על פי סעיף 7 לחוק ההגבלים העסקיים.

---

² ראו החלטת הפטור האחרונה החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר שצדדים לו כרטיסי אשראי לישראל בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, לאומי קארד בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ; 2006 הגבלים עסקיים 5000444.

3. הנימוקים למתן הפטור

ההליך לבירור שיעור העמלה הצולבת, ה"ע 4630/01, נחלק לשניים: קביעת המתודולוגיה הראויה לקביעת העמלה הצולבת ולאחר מכן, בשלב שני – בדיקת נתוני העלויות הספציפיים של חברות הויזה, ועל פי הנתונים הללו יקבע שיעור המדויק של העמלה הצולבת הראויה. לאחרונה, ביום 31 באוגוסט 2006, פרסם בית הדין להגבלים עסקיים את החלטתו באשר למתודולוגיה הראויה לקביעת שיעור העמלה לסליקה הצולבת שבין חברות הויזה. ככלל, אימץ בית-הדין את העמדה שהציג הממונה על ההגבלים העסקיים, ודחה את עמדת מבקשות האישור.

בימים אלו, מתגבש הסכם בין חברות הויזה לבין חברת ישראלכרט בע"מ אשר יאפשר את פתיחת ענף ה-MasterCard לתחרות וזאת בעמלה צולבת ראויה. עם גיבושו, הסכם זה יוגש לאישורו של בית הדין להגבלים העסקיים.

נוכח האמור, ביקשו הצדדים שהות של כחודשיים להתארגנות. מצאתי, כי יש לאשר לצדדים את המשך גביית העמלה הצולבת בהתאם לשיעור כיום על-פי ההיתר הזמני, וזאת לתקופה קצרה בת פחות מחודשיים.

4. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש. פטור זה ניתן בכפוף לכך שהתנאים שנקבעו בהיתר הזמני מיום 22 בדצמבר 2002, ימשיכו לחול על הצדדים להסכם נשוא פטור זה.

תוקפו של פטור זה **יפקע ביום 31 באוקטובר 2006**.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, י"ג אלול התשס"ו

6 בספטמבר 2006